

Határozatok 1. – (osztályozása 1.)

1. **A határozat fogalma:** joghatás kiváltására irányuló bírósági **akaratkijelentés** külső formája.
A döntés mögött: következtetés, mérlegelés, minősítés áll (logikai műveletek).
2. **A határozatok fajtái:**
 - a) a Pp-ben meghatározott esetben **bírósági meghagyás**,
 - b) a per érdekében **ítélet**,
 - c) a per során felmerült minden más kérdésben **végzés**.
3. **Megkülönböztethető:**
 - 3.1. **Akaratkijelentés szerint:**
 - a) ügydöntő határozat
 - parancsol
 - tilt
 - b) pervezető
 - 3.2. **Joghatások szerint:**
 - a) anyagi jogi
 - perjogi
 - b) végleges
 - ideiglenes
 - c) teljes
 - részleges
 - 3.3. **Kérelemhez viszonyítva:**
 - a) helyt adó
 - b) elutasító
 - 3.4. **Tartalmuk szerint:**
 - a) egyedi ügyben hozott
 - b) általános jogegységi határozat

Határozatok 2. – (osztályozása 2.)

Érdemi elbírálást csak az ítélet hordoz.

Ezért:

Nem érdemi határozat, de **ítélet hatályú:**

- a) **bírósági meghagyás,**
 - b) végzéssel jóváhagyott **perbeli egyezség.**
 - c) **közjegyzői nemperes eljárásban:**
 - ca) jogerős **fizetési meghagyás**
 - cb) **hagyatéki** eljárásban végzéssel jóváhagyott **egyezség**
 - cc) **értékpapírt semmissé** nyilvánító jogerős végzés
 - cd) **bejegyzett élettársak egyezségét** jóváhagyó végzés az élettársi kapcsolat megszüntetése során
 - ce) **a bejegyzett élettársi kapcsolatot megszüntető** végzés
4. „Az **ügy érdekében hozott jogerős végzés**” csak nemperes eljárásban hozható:
- a) felszámolás
 - b) cégeljárás

Határozatok 3. – (Az ítélet jogi természetete)

A kérdés lényege: az ítélet **közjogi vagy magánjogi kötelezettséget** keletkeztet?

1. **Parancselmélet:** **közjogi** kötelezettséget
Az ítélet az állammal szembeni kötelezettséget keletkeztet, mert a jogszabályba foglalt általános (állami) parancsot konkretizálja a felek jogviszonyára (Magyary Géza)
2. **Deklaratív elmélet:** **közjogi** megállapítást tartalmaz
Az ítélet deklaratív jellegű, mert a benne foglalt parancs csak a végrehajtáshoz kell, ha szükséges a végrehajtás. De erre nincs mindig szükség (elutasító, jogalakító ítéletek). (Tóth Károly, Schönvitzky Bertalan)
3. **Konstitutív elmélet:** jogalap változtatást tartalmaz (**magánjogi** jellegű)
Az ítélet az eredeti anyagi jogviszony helyébe lép, akár helyes, akár nem. (Nem volt magyar reprezentánsa)
4. **Integratív elmélet:**
 - a) Móra Mihály: az ítélet megállapít és parancsol vagy konstituál (konstitutív a helytelen ítélet, illetve novumként a perköltségi rendelkezésben)
 - b) Farkas József: az ítélet parancsol (a jogi helyzet megállapítása csak a parancs kimondásának előfeltétele)
 - c) Szabó Imre: az ítélet megállapít és parancsol (igazolja az anyagi és alaki jogerőt)

Határozatok 4. – (új rendelkezések)

Új rendelkezések:

1. **Bírósági meghagyás felvétele**
2. **Érdemi döntés korlátai:**
 - a) **jogcímhez kötöttség**
[Törvény eltérő rendelkezése hiányában az érdemi döntés nem terjedhet ki olyan jogra, amelyet a fél a perben nem állított.]
 - b) **sorrendiség az eventuais kereseteknél**
[A bíróság az egymással eshetőleges viszonyban álló keresetekről csak azok előterjesztett sorrendjében dönthet.]
3. **Ítélet kihirdetésének elhalasztása:**
15 nap helyett 30 napra
4. **Az ítélet indokolásának kiigazítása:**
Ha az indokolás **homályos vagy ellentmondásos, és**
 - a) ha nincs ellene fellebbezés
 - b) ha a felülvizsgálatból kizárt**Határideje:** a közléstől számított 15 nap.
Csak kérelemre.
Végzéssel: akár kiigazít, akár elutasítja a kérelmet,
nem fellebbezhető (nem a rendelkező részt érinti)
Fellebbezhető ítélet ellen beadott kérelem:
indokolás elleni fellebbezésnek tekinthető, ha a fellebbezési határidőn belül nyújtották be
5. **Érdemben elbírált beszámítási kifogás: érvényesül az anyagi jogerőhatás!**

Határozatok 5. – (határozathozatal – közlés)

1. Határozathozatal

- tanácskozás
- halasztott határozathozatal és kihirdetés
- „kisítélet”

2. Közlés:

a) Szóbeli: **kihirdetés**

b) Írásbeli: **kézbesítés**

ba) ítélet és bírósági meghagyás

bb) végzés: - tárgyaláson hozott:

- nem volt szabályszerűen idézve

- tárgyalást elmulasztotta

- tárgyaláson kívül hozott

- az érdekelttel

- „anyagi jogosulttal”

A szóbeli meghallgatáson hozott végzés tárgyaláson kívül hozottnak minősül, ezért kézbesíteni kell [C50.]

c) Határidő: ítélet írásba foglalása: **30 nap** + kézbesítettés elrendelése **3 nap**
perorvoslat után II. fok/Kúria: **8 nap** + I.fok a kézbesítés elrendelése **15 nap**

3. A közlés joghatásai

Határozatok 6. – (az érdemi döntés korlátai 1.)

Az érdemi döntés korlátait meghatározzák:

- a) Már a **perfelvétel** során: kereset – ellenkérelem – viszontkereset – beszámítási kifogás.
b) **Másodfokon**: fellebbezés – csatlakozó fellebbezés – fellebbezési ellenkérelem

A bíróság **ítéletében**:

- a) **Nem dönthet többről, mint amit kérnek,**

[„ne eat iudex ultra petita partium” – „a kért és kimondott megfelelés elve”]

(tiszteletben tartva a rendelkezési elvet és az ítélet teljességének követelményét)

- megilletné késedelmi kamat, de nem kérte
- nem tudhat be többet, mint amit a fél a beszámításban kért
- nem ítélt meg kisebb mennyiséget, összeget, mint amit az ellenfél elismert

Nem dönthet kevesebbről, mint amit kérték

[az ítélet nem maradhat „infra petita partium” – „a kérelmen innen”]

Ha az alperes ellenkérelmében a vele szemben támasztott követelés **jogalapját nem teszi vitássá**, a nem vitatás következtében beálló vélelem folytán a bíróság a keresetet vele szemben - az ellenkérelemhez kötöttség folytán - a jogalap hiánya miatt nem utasíthatja el. [BDT2020. 4122.]

- b) **Nem dönthet más jogalapon, mint amilyen jogot a felek a perben állítottak**

(jogcímhez kötöttség! – elkerülendő a „meglepetés ítélet”)

kivétel: a hivatalból alkalmazandó jogszabály, amit az anyagi pervezetés körében a felek tudomására kell hozni, hogy tehessenek nyilatkozatot:

- semmisség,
- naturalis obligatio.

Határozatok 7. – (az érdemi döntés korlátai 2.)

c) **Nem ítélt meg a kereseti kérelemhez képest mást**

(kivéve, ha jogszabály alapján nincs a kereseti kérelemhez kötve:

- túlépítés jogkövetkezménye,
- kártérítés módja,
- közös tulajdon megszüntetésének módja.
 - A kötöttség „a megszüntetéshez való kötöttséget” és „nem a megszüntetési módozathoz” való kötöttséget jelenti.
(EBH2016. P.1. [16]) – telekalakítás]
 - A közös tulajdon megosztási módjánál általában a horizontális megosztás szokásos, de a Ptk. nem zárja ki a vertikális megosztást sem.
[BH2019. 64. – telek – üzemcsarnok, üzletház]

d) **A vagylagos kereseti kérelmek esetén a bíróság szabadon dönt az elbírálás sorrendjéről.**

Ha helyt ad, a további látszólagos keresetekről nem is kell tárgyalnia.
[C22.]

Határozatok 8. – (az érdemi döntés korlátai 3.)

d) **Az eshetőleges kereseti kérelmekről a megjelölt sorrendben kell dönteni.**

Elsőfok:

- ha az előbb állót megítélte, a többiről nem kell dönteni,
(EBH2018. P.1. [22] – öröklési szerződés – adásvétel - földhivatal)
- ha az előbb állónak nem adott helyt, elegendő az indokolásban szólni erről
DE: nem kizárt, hogy erről részítéletet hozzon

Másodfokon:

- Ha az elsőfok az elsődleges keresetet megítélte ám az a másodfok szerint alaptalan, és nincs hatályon kívül helyezési ok, a másodfok **az ügy érdemében dönt** [383. § (1) bek.].
- Ha – a halmazatban álló keresetek szoros ténybeli és jogi összefüggése miatt – a sorrendben későbbi kereset vonatkozásában sincs szükség további tárgyalásra, akkor a másodfokú bíróság az ügy érdemében – ezen belül a sorrendben későbbi keresetről – **a rendelkezésre álló adatok alapján dönt** [384. § (2) bek. a) pont].
- Ha pedig a sorrendben későbbi kereset érdemi elbírálásához további tárgyalásra van szükség, a másodfokú bíróság **részítéletével** az elsőfokú ítéletet megváltoztatja és az elsődleges keresetet elutasítja [341. § (3) bek., 383. § (4) bek.], egyebekben utasítja az elsőfokú bíróságot az eljárás **folytatására** [341. § (3) bek.]. [C24.]

Határozatok 9. – (az ítélet tartalmi követelményei)

1. **Törvényesség**
2. **Megalapozottság**
3. **Teljesség**
4. **Végrehajthatóság (Határozottság)**

DE!

Nem határozatlan az **alternatív** ítéleti rendelkezés ingatlanon fennálló közös tulajdon megszüntetése iránti perben, ha a felperes magához váltást, az alperes árverési értékesítést és a vételár felosztását kéri, és a bíróság:

- elsődlegesen **magához váltást**,
- másodlagosan **árverési értékesítést** rendel arra az esetre, ha az elsődleges alternatívára adott teljesítési határidő eredménytelenül telt el.
(A teljesítési határidő lényegében a „vételi jog” gyakorlására adott türelmi idő, mert az alperes a teljesítési vételt nem kényszerítheti ki végrehajtás útján.)
- lehetséges különböző módok egymás melletti elrendelése is: pl. az ingatlan egy részét természetben megosztja, egy elkülöníthető másik részén pedig társasházat alapít.

DE: **utólagos részletfizetés** engedélyezése lehetséges a jogerőre emelkedés után:

- a végrehajtási eljárás megkezdéséig az elsőfokú bíróság,
- a végrehajtási eljárás során a végrehajtó (magánszemélynek, ha nem adó)
- a hitelező bármikor.

Határozatok 10. – (az ítélet szerkezete)

1. Szerkezeti elemek:

- a) Bevezető rész
- b) Rendelkező rész
- c) Perorvoslati rész
- d) Indokolás
- e) Záró rész

2. Beszámításról való döntés:

- nem kell feltüntetni a rendelkező részben, csak az indokolásban [C16.]

3. Rövidített indokolású ítélet

- a) Tények
- b) Kérelmek
- c) Jogszabályok
- d) Meghozatal törvényi feltételei

Határozatok 11. – (az ítélet fajtái 1.)

1. Kérelemhez viszonyítva:

- a) Helyt adó
- b) Elutasító
- c) Vegyes

2. Terjedelem szerint:

a) Teljes ítélet:

Kimeríti a kereseti és viszontkereseti kérelmeket, mindről dönt(eni kell).

b) Részítélet

- ba) kérelemre és hivatalból
- bb) **feltételei**
- bc) fellebbezhető – de tovább tárgyalhat
- bd) alkotmányjogi panasz ellene beadható – a bíróság a többi kérelemre az eljárást felfüggesztheti
- be) **a jogerő áttörése** – viszontkereset vagy beszámítás miatt
 - hatályon kívül helyezi
 - megváltoztatja
 - hatályában fenntartja
 - ha a részítéletben a teljes keresetről határozott és csak a beszámítást tárgyalta tovább, de azt végül nem számította be
 - indoka: „a beszámítás nem kereset, ezért nem lehet elutasítani” csak „nem beszámítani”
- bf) **látszólagos tárgyi keresethalmazat** (vagylagos vagy eshetőleges)
 - egyes keresetek elutasíthatók részítélettel
 - egyes kereseteknek fogalmilag nem adhat helyt részítélettel !
- bg) **másodfok is** hozhat részítéletet
 - részítéletet részítélettel hagy helyben
 - egyes keresetrészeket elbíráll részítélettel, egyebekben hatályon kívül helyez és új elj. rendel

Határozatok 12. – (az ítélet fajtái 2.)

c) Közbenső ítélet

ca) kérelemre vagy hivatalból

cb) **feltételei**

kizárt: ha a jogalap nem áll meg

ha az összecszerűség megállapítható

cc) fellebbezhető – de nem tárgyalhat tovább

cd) alkotmányjogi panasz ellene beadható – a bíróság az összecszerűségre az eljárást felfüggesztheti

ce) felülvizsgálati kérelem ellene beadható – közös kérelemre a bíróság az összecszerűségre az eljárást felfüggesztheti

cd) **a jogerő feltétlen!** (PK 195.)

ce) ha nincs folyamatban bontóper, a házassági vagyoni jogi per bírósága hozhat közbenső ítéletet az életközösség időtartamára nézve

cf) **másodfok is** hozhat

d) Kiegészítő ítélet

3. Tartalom szerint:

a) Marasztaló

b) Megállapító

c) Jogalakító

Határozatok 13. – (a bírósági meghagyás szerkezete 1.)

1. Perfelvétel előtt kibocsátott:

a) Bevezető rész

b) Érdemi részben rendelkezni:

„A kereseti kérelemnek megfelelően.”

DE: rendelkezni kell a hivatalból kötelező kérdésekben, kérelem nélkül is:

pl.: perköltség, feljegyzett illeték viselése, előzetes végrehajthatóvá nyilvánítás.

c) Tájékoztatást adni a **perorvoslati** részben:

- ellentmondás lényegéről, helyéről, idejéről + az egyidejűleg kötelezően előterjesztendő ellenkérelemről, mert elmulasztása visszautasítási ok [K74.] esetleges beszámítási kifogás lehetőségéről,
- hogy a jogerős bmh-nak ugyanaz a hatálya, mint a jogerős ítéletnek.

DE: Ha a jogi képviselő nélkül eljáró fél kizárólag az írásbeli ellenkérelmét terjeszti elő, az tartalma alapján egyben ellentmondásnak is minősül. [K74.]

Indok: nincs az ellentmondásra nyomtatvány.

d) Indokolásban:

- elegendő a mulasztás tényére utalni
(leírni mikor kézbesítették, mikor telt el a 45 nap és, hogy nem terjesztett elő ellenkérelmet)

e) Záró rész

Határozatok 14. – (a bírósági meghagyás szerkezete 2.)

2. Tárgyaláson kibocsátott a viszontkeresetre:

- a) A viszontkereset nem akadály a perfelvételi tárgyalás kitűzésének
- b) Ha nem nyújtott be ellenkérelmet a felperes
- c) A tárgyalási jegyzőkönyvbe kell foglalni (vagy előtte kibocsátani)

Ezért, a szerkezete:

- érdemi rész,
- perorvoslati rész,
- indokolás.

A bevezető és záró rész a jegyzőkönyv része.

Határozatok 15. – (kiigazítás)

1. Feltétele:

a) ítélet

- jogerős másodfokú

- nem fellebbezhető elsőfokú

pl.: választottbíróági ítélet érvénytelenítése

- felülvizsgálatból kizárt

b) az indokolás homályos vagy ellentmondásos

DE: a jogi érvelés „kiigazításának” nincs helye. [C18.]

2. Határideje: közléstől 15 nap

3. Kérelemre:

a) határozott kérelem: milyen okból,
mennyiben van helye.

Határozatok 16. – (jogerő)

1. Kötéserő

- minden típusú határozathoz fűződik
- beáll: kihirdetéssel
kézbesítéssel
- észlelt hiba: nem változtathatja meg, kijavító végzést kell hozni
- kivételek: részítélet,
pervezető végzés,
alkivétel: perfelvételt lezáró végzés
egyoldalú kérelmet elutasító végzés,
pénzbírságot kiszabó végzés,

2. Jogerő

- a) Alaki
- b) Anyagi

Határozatok 17. – (alaki jogerő)

1. Fogalom: rendes perorvoslat nem lehet
2. Beáll: kihirdetés – kézbesítés napja
lemondás:
 - a) kihirdetéskor mind: aznap
 - b) egymást követően: utolsó bej. követő nappal (addig nem hatályos)
DE: visszavonni már nem lehet [C47.]határidő eltelte: azt követő nappal
visszavonás: a beérkezés napján
3. Halasztó (szuszpenzív) hatály: fellebbezés
4. Alaki jogerő megállapítása: végzéssel
5. Stádiumai (Farkas J.): már nem támadható
 1. 15 nap: fellebbezéssel
 2. 45 nap: fellebbezéssel, felülvizsgálati kérelemmel
 3. 3 hónap: fellebbezéssel, felülvizsgálati kérelemmel, igazolási kérelemmel
 4. 180 nap: fellebbezéssel, felülvizsgálati kérelemmel, igazolási kérelemmel, alkotmányjogi panasszal
 5. 5 év: fellebbezéssel, felülvizsgálati kérelemmel, igazolási kérelemmel, alkotmányjogi panasszal, perújítással

Határozatok 18. – (anyagi jogerő – res iudicata 1)

1. Az anyagi jogerő **tartalma**:
 - a) pozitíve: mindenki kötött a jogerőhöz, annak tartalma mindenkire nézve **irányadó**
 - b) negatíve: **megakadályozza** az újabb pert, vagy egyéb vitatást
 - félazonosság,
 - tényazonosság,
 - jogazonosság esetén.
2. Az anyagi jogerő **érvényesítése**:
 - a) fél: kifogás (exceptio rei iudicatae – ítélt dolog kifogása)
 - b) bíróság: hivatalból veszi figyelembe
3. A „res iudicata” **eljárásjogi hatása**:
 - a) keresetlevél visszautasítása
 - b) az eljárás megszüntetése
 - c) perújításban a később hozott ítélet hatályon kívül helyezése
4. Látszólagos **kivételek** a res iudicata hatása alól:
 - a) utóper
 - b) egyezség megtámadása érvénytelenségre hivatkozással

Határozatok 19. – (anyagi jogerő – res iudicata 2)

5. Az anyagi jogerő **személyi hatálya**:
- a) **Felekre**
 - b) **Felek jogutódaira**
 - c) **Egységes pertársakra** [perbenállás nélkül is: 37. § a) pont]
 - d) **Önálló beavatkozóra**
 - e) **Anyagi jogosultra** [perbenállás nélkül is]
 - f) **Idegen jog jogosultja** [ha a fél saját nevében jár el, de a per tárgya idegen jog]:
 - követelés behajtására jogosított végrehajtást kérő,
 - ügygondnok,
 - haszonélvező,
 - végrendeleti végrehajtó,
 - zárgondnok, stb.
 - g) **Mindenkire** kiterjed („Contra omnes” hatályú ítéletek):
 - személyi állapottal kapcsolatos perek ítéletei
 - a közhiteles nyilvántartásba bejegyeztető jogalakító ítéletek (anyakönyvbe, ingatlannyilvántartásba, stb.)

Határozatok 20. – (anyagi jogerő – res iudicata 3)

6. Az anyagi jogerő **tárgyi hatálya**: „mire terjed ki a jogerőhatás”:
- a) Magyary: „az ítélet egész terjedelmére”:
- rendelkező rész
 - tényállás
 - indokolás
- b) Móra: „a keresettel érvényesített jogról hozott döntésre”
- csak a rendelkező részre
- c) Farkas: „a keresethez kapcsolódó minden döntésre”
- rendelkező rész
 - indokolás
- Szabó: u.a. mint Farkas
igazolja:döntés a keresetről és a beszámításról

Határozatok 21. – (részleges jogerő)

1. A) a fellebbezéssel (csatlakozó fellebbezéssel) **nem támadott** rész, rendelkezés.
B) a fellebbezéssel **nem támadható** ítéleti rendelkezés.
2. Megállapítása

Határozatok 22. – (jogerő és végrehajthatóság)

1. A jogerő és a végrehajthatóság viszonya:

[a végrehajthatóság a jogerő tulajdonsága-e]

- a) Névai: a végrehajtás a per befejező szakasza – a végrehajthatóság a jogerő tulajdonsága (része)
- b) Móra: a végrehajthatóság nem része a jogerőnek – mert csak a marasztaló ítéletekhez fűződik
- c) Farkas: a végrehajthatóság a jogerő „rokon jelensége” – mert csak a marasztaló ítéletekhez fűződik
[Móra = Farkas]
- d) Szabó: a végrehajthatóság a jogerő „reflex hatása”, annak nem része

2. Előzetes végrehajthatóság:

- a) Kötelező
- b) Lehetséges
- c) Részleges
- d) Perorvoslatnál felfüggesztése lehetséges